



JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 20. februar 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Julie Heidi Sørensen
Sagsnr.: 2023-0030-8222
Dok.: 2705971

Besvarelse af spørgsmål nr. 145 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 145 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. januar 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 145 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”I 1942 stod der i Retslægerådets Forretningsgang §1, stk. 4, at ”Et medlem eller en sagkyndig kan ikke behandle en sag i hvilken han selv har afgivet en erklæring, uanset om den er afgivet i embedsmedfør eller ikke. Her følges den almindelige tankegang, at ingen som en gang har udtalt sig, står helt uhildet men er bunden af sin tidligere udtalelse.” Vil ministeren redegøre for, hvad der var årsagen til, at dette blev fjernet fra lovgivningen, henset til at når en sag i dag skal vurderes igen ved Retslægerådet, er det de samme læger, der skal genvurdere den. Vil ministeren supplerende redegøre for, om det kan give mening at genindføre det princip?”

Svar:

1. Retslægerådet er et uafhængigt råd, som afgiver lægevidenskabelige og farmaceutiske skøn til offentlige myndigheder i sager om enkeltpersoners retsforhold. Retslægerådet udtaler sig på baggrund af anmodninger fra andre offentlige myndigheder i konkrete sager om lægefaglige spørgsmål, herunder i straffesager.

Retslægerådet blev etableret ved lov nr. 111 af 30. april 1909 om sundhedsvæsenets centralstyrelse. Rådet begyndte sin virksomhed den 1. juni 1909.

Ved lov nr. 131 af 16. april 1935 om Retslægerådet blev rådets organisation og arbejdsmetode ændret. Det fremgik af lovens § 4, 3. pkt., at justitsministeren kunne fastsætte nærmere regler om medlemmernes og de sagkyndiges deltagelse i sagernes behandling. Med hjemmel i denne bestemmelse blev bekendtgørelse nr. 150 af 30. april 1935 om Retslægeraadets Forretningsgang udstedt. Bekendtgørelsens § 1, stk. 4, havde følgende ordlyd:

”Et Medlem eller en sagkyndig kan ikke behandle en Sag, i hvilken han selv har afgivet Erklæring, uanset om den er afgivet i Embeds Medfør eller ikke. Undtagelse herfra kan gøres i Sager, der ikke angaar retspsykiatriske Spørgsmaal, naar Raadet ikke mener paa anden Maade at kunne fremskaffe den fornødne specielle Sagkundskab. Reglerne i Lovens § 5 om Retslægeraadets Forhandling med Læger berøres ikke af Bestemmelsen i dette Stykkes 1. Punktum.”

Ved lov nr. 60 af 25. marts 1961 om Retslægerådet blev 1935-loven ophævet. Det fremgår af lovens § 4, at justitsministeren fastsætter regler om rådets virksomhed. Med hjemmel i denne bestemmelse blev bekendtgørelse

nr. 97 af 20. april 1961 om forretningsorden for Retslægerrådet udstedt. Bekendtgørelsens § 1, stk. 2, havde følgende ordlyd:

”Et medlem eller en sagkyndig, der har afgivet erklæring i en sag før dens forelæggelse for rådet, kan ikke deltage i rådets behandling af sagen, medmindre formanden under hensyn til sagens beskaffenhed finder det påkrævet.”

Bestemmelsen i § 1, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 150 af 30. april 1935 blev således i væsentlige træk videreført i § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 97 af 20. april 1961.

Der blev i 2001 udstedt en ny bekendtgørelse om forretningsorden for Retslægerrådet, jf. bekendtgørelse nr. 1068 af 17. december 2001, der samtidig ophævede bekendtgørelse nr. 97 af 20. april 1961. Bekendtgørelsens § 4 har følgende ordlyd:

”§ 4. Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke medvirke ved rådets behandling af den pågældende sag. Inhabilitet foreligger i samme tilfælde som nævnt i forvaltningsloven.
Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis det ville være umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder eller betænkelighed at lade en anden træde i den pågældendes sted under sagens behandling.”

Det følger af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 4, at den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår. Tilsvarende gælder, hvis der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Et medlem eller en sagkyndig kan således som udgangspunkt ikke deltage i behandlingen af en sag ved Retslægerrådet, som den pågældende allerede har behandlet forud for behandlingen i rådet.

Et medlem eller en sagkyndig kan også være afskåret fra at deltage i behandlingen af en sag ved Retslægerrådet, hvis den pågældende eksempelvis offentligt har udtalt sig om sagens lægefaglige indhold forud for behandlingen i rådet.

Hvis det fastslås, at der foreligger inhabilitet, og Retslægerrådet allerede har afgivet en udtalelse i en sag, vil der blive foretaget en egentlig genvurdering i Retslægerrådet af allerede besvarede spørgsmål af nye medlemmer eller sagkyndige.

Retslægerrådet afgiver yderligere udtalelser i en sag i tilfælde, hvor der er blevet stillet supplerende eller uddybende spørgsmål til rådet. Retslægerrådets formand udpeger i disse tilfælde nye medlemmer eller sagkyndige eller genudpeger alle eller nogle af de medlemmer eller sagkyndige, der medvirkede ved den tidligere udtalelse.

Det forhold, at Retslægerrådet i sådanne tilfælde afgiver yderligere udtalelser, medfører ikke i sig selv, at de, der medvirkede ved en tidligere udtalelse i sagen, er inhabile ved behandlingen af de supplerende eller uddybende spørgsmål.

2. De ovenfor gengivne bestemmelser i bekendtgørelserne fra 1935, 1961 og 2001 om Retslægerrådets forretningsorden omhandler på denne baggrund efter Justitsministeriets opfattelse bl.a. tilfælde, hvor rådet behandler og udtaler sig om en sag, som et medlem eller en sagkyndig allerede har behandlet forud for behandlingen i rådet.

Der har derimod ikke været bestemmelser i hjemmelsgrundlaget for Retslægerrådet siden rådets etablering, som har medført inhabilitet alene af den grund, at rådet får forelagt og besvarer supplerende eller uddybende spørgsmål i en sag.

3. Den fremsatte kritik af Retslægerrådet rejser imidlertid en række vigtige spørgsmål. Jeg vil ikke på forhånd afvise at foretage ændringer i den nuværende praksis. Men det er afgørende for mig som justitsminister, at overvejelser om ændringer i Retslægerrådets praksis sker på et sagligt og oplyst grundlag.

Jeg har derfor inviteret Folketingets partier til et fælles møde med Retslægerrådets formand, hvor formanden kan forklare, hvad der ligger til grund for den nuværende praksis. Det ser jeg meget frem til.